

Colecția: **Apocaliptică**

Coperta: Stelian BIGAN

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
BOERESCU, DAN-SILVIU

**Tablouri ale morții: atentatele și alte evenimente teribile
care au desfigurat chipul României : docu-drame și mituri
istorice însoțite de consemnări din presă / prezentate de
Dan-Silviu Boerescu. - București : Integral, 2019**

Conține bibliografie

ISBN 978-606-992-243-9

94

502

© INTEGRAL, 2018

Editor: Costel POSTOLACHE
Tehnoredactor: Stelian BIGAN

Tipărit la Eurobusiness

Orice reproducere, totală sau parțială, a acestei lucrări,
fără acordul scris al editorului, este strict interzisă
și se pedepsește conform Legii dreptului de autor.

ISBN 978-606-992-243-9

Tablouri ale morții: atentatele și alte eve- nimente teribile care au desfigurat chipul României

Docu-drame și mituri istorice
însoțite de consemnări din presă
prezentate de Dan-Silviu Boerescu

INTEGRAL

Sumar

Bomba artizanală de la Senat a lui Max Goldstein
și atentatele sovietice din România anilor '20 / 7

Rebeliunea bolșevică antiromânească
de la Tatar-Bunar din 1924 / 29

Un gangster din Basarabia țaristă, „Haiducii
lui Cotovschi” și micul război urban de partizani
eșuat din 1941 al lui Ion Vetrilă / 47

Seria crimelor politice la vârf
din blestematul deceniu patru interbelic / 59

Atentatele din perioada comunistă: cum au
fost salvați studenții din Complexul Grozăvești
cu prețul morții a doi ofițeri USLA și cum au fost
dejucate încercările de asasinare ale unor
lideri străini aflați în vizită în România / 73

Atentate ale lui Carlos „Șacalul” plănuite
la București de generalul Nicolae Pleșiță / 81

Cum era să fie împușcat Ceaușescu în vizită
la un CAP. Atentatorii au fost eliberați abia
la un deceniu după moartea Dictatorului!

Legătura incredibilă cu Gigi Becali / 99

Atentatele „mărunte” de după 1989 / 119

Recidiva nebunului care a atacat
Președintele României cu... cerneală / 131

În loc de *Epilog*:

„România este tărâm islamic...” / 135

Lămuriri bibliografice / 139

Bomba artizanală de la Senat a lui Max Goldstein și atentatele sovietice din România anilor '20

De la misiunea agentului dublu (otoman și țarist) Manuc Bey în România, încheiată cu răpirea Basarabiei în 1812, la evenimentele din decembrie 1989, agenții Imperiului Rus (din Ohrana dar nu numai!) și, apoi, ai Uniunii Sovietice (NKVD, GRU, KGB etc.) au folosit România ca teren de antrenament și, în egală măsură, de operațiuni strategice.

Atentatul de la Senat din 1920 a fost o primă încercare a nou instalatei puteri sovietice de influențare a vieții politice românești. Acțiunea violentă a străniilor provocatori cu bombă nu urmărea, probabil, în afara destabilizării temporare a climatului socio-politic al României reîntregite (și care recuperasse Basarabia furată în 1812!),

vreun alt scop decât acela de testare a reacției autorităților de la București în fața unei astfel de situații.

Atentatul din Senatul României, din 1920, a fost înfăptuit, la 8 decembrie 1920, prin instalarea și amorsarea unei bombe artizanale, de către un grup terorist de extremă stângă.

La 8 decembrie 1920, Max Goldstein, Saul Osias și Leon Lichtblau au pus la cale un atac terorist cu bombă artizanală, plasată în sala Senatului României.

Goldstein era șeful unui grup anarhist-terorist condus de Abraham Grinstein, șeful serviciului de terorism cu sediul la Odessa.

Se bănuia că grupul lor nu a acționat singur, ci i-a avut drept complici și pe alții, ca Alecu Constantinescu, conducătorul aripii de extremă stângă a Partidului Socialist din România, care în 1921 s-a desprins din acesta și a format Partidul Comunist din România (cu numele provizoriu de *Partidul Socialist Comunist*).

Deflagrația i-a ucis pe Ministrul Justiției, Dimitrie Greceanu, decedat la spital, și pe senatorii Demetriu Radu (episcop greco-catolic de Oradea Mare, ucis pe loc) și Spirea Gheorghiu (decedat la spital). În urma atentatului, au fost și răniți printre care președintele Senatului, generalul Constantin Coandă (tatăl inventatorului Henri Coandă), episcopul ortodox Nifon și episcopul ortodox Roman Ciorogariu.

Atentatul a dus la condamnarea comuniștilor în Procesul din Dealul Spirii și la interzicerea Partidului Comunist. Conducătorul partidului comunist, Gheorghe Cristescu „Plăpumarul” a respins orice acuzație de

conspirație. Directivele Cominternului recomandau acțiuni violente, dar nu e sigură implicarea acestuia în atentat. În mărturia sa de la proces, Cristescu a susținut că acțiunile lui Goldstein erau mai degrabă inspirate de anarhism.

În octombrie 1921, Goldstein a fost arestat în timp ce încerca să intre clandestin în România venind de la Ruse (Bulgaria). La 28 iunie 1922, Max Goldstein a fost condamnat la muncă forțată pe viață pentru aruncarea bombei la senat și pentru uciderea a două persoane și rănirea altora. Ceilalți inculpați au fost condamnați la pedepse între o lună și 10 ani de muncă forțată. Sentințele au fost pronunțate după 125 de ședințe.

Celor trei senatori uciși de explozia bombei, Spirea Gheorghiu, Dimitrie Greceanu și Demetriu Radu, li s-au organizat funeralii naționale.

Explozia a avut loc la ora 14.30, înainte de reînceperea ședinței de plen. Materialul explozibil a fost așezat cu o seară înainte sub scaunul prezidențial, lângă fotoliul regal și cel al principelui moștenitor. Acesta era un obuz de proveniență nemțească, obuz care fusese modificat și căruia i se adăugase un ceas. Se pare că doar o treime din cantitatea pusă de atentator a explodat.

Aceasta a fost suficientă însă ca toate geamurile Senatului să se facă țandări.

Ziarul Adevărul relatează: „Senatorii, aflați pe culoare și la bufet, tocmai erau chemați în ședință. Din incintă se desprind, îndreptându-se spre banca ministerială, domnii Greceanu și Văleanu (ministru al Lucrărilor Publice și Comunicațiilor); domnul general Coandă, președintele Senatului, urcă spre fotoliul prezidențial. În acel moment,

o detunătură îngrozitoare răsună în incintă, cutremurând zidurile și aruncând în aer câteva pupitre. O panică neînchipuită se produce, țipete și strigăte de salvare răsună, în vreme ce, într-un lac de sânge, doi senatori sunt scoși afară. Zeci de senatori leșină, în vreme ce corpul de gardă oprește ieșirea celor aflați înăuntru”, deoarece, în primele momente, s-a crezut că bomba fusese aruncată chiar atunci, dinspre băncile rezervate publicului. În ciuda faptului că panica a fost foarte mare, inițial s-a crezut că ar fi explodat un calorifer. Pe lângă cei doi morți mai sus menționați, au mai fost răniți Episcopul Nifon, Episcopul Ciorogariu și președintele Senatului, generalul Coandă. Numărul victimelor ar fi putut crește considerabil dacă ar fi explodat tot proiectilul sau dacă senatorii ar fi fost punctuali.

Ținta era Octavian Goga. În primă fază nu s-a știut cine ar fi avut vreo intenție să detoneze o bombă în Senatul României și, timp de câteva zile, s-a crezut chiar că bomba a fost aruncată de cineva aflat la balcoanele destinate publicului. Ulterior, autoritățile și-au dat seama că au de-a face cu o bombă cu ceas, ceea ce reprezenta o premieră.

Gruparea acuzată de atentat era cea a lui Max Goldstein, un evreu comunist, originar din Bârlad. Acesta, împreună cu Saul Osias și Leon Lichtblau, au fost, de altfel, considerați vinovați. Goldstein nu era la primul atentat împotriva unor reprezentanți de rang înalt ai statului român. Cu aproape o lună înainte, el încercase, fără succes, să arunce în aer trenul în care se afla ministrul Constantin Argetoianu, un aprig prigonitor al comuniștilor

în perioada interbelică. Se pare că motivația care ar fi stat la baza atentatului era antisemitismul exprimat de senatorul Octavian Goga. Acesta din urmă ar fi trebuit să ia cuvântul în deschiderea ședinței din 8 decembrie, însă fusese reținut pe hol de un elector care insista să-i vorbească. De aceea, poetul ar fi cedat locul la vorbitor episcopului greco-catolic.

Goldstein a fugit în Bulgaria, fiind vânat aproape un an de autoritățile române, care au reușit să pună mâna pe el abia un an mai târziu, prin toamnă. A fost judecat și condamnat la muncă silnică pe viață pentru fapta sa. A murit de pneumonie în 1925 în închisoarea de la Doftana.

Principalul autor al acestui carnagiu, care a șocat opinia publică românească, a fost identificat în persoana lui Max Goldstein, un funcționar născut în Bârlad, într-o numeroasă familie de comercianți evrei. Era poreclit „Omul cu cârlig”, din cauza faptului că avea mâna dreaptă amputată. În ciuda acestei infirmități, Goldstein își câștigase reputația de as al explozibililor și de artist al evadărilor. Avea numai 23 de ani, însă era recidivist. Fusese deja condamnat la 10 ani de închisoare pentru crime împotriva siguranței Statului, însă, în februarie 1920, reușise să înșele vigilența gardienilor și, apoi, să fugă din țară. După câteva luni petrecute la Odessa, se întorsese în toamnă la București, îndoctrinat de sovietici și decis „să răzbune muncitorimea asuprită” prin acte de terorism. Încercase mai întâi sabotarea căilor ferate. Tentativele sale repetate nu au produs, însă, victime. A urmat, apoi, atentatul de la Senat.

Max Goldstein a fost capturat abia în noiembrie 1921, când încerca să intre din nou în România, pe la Giurgiu, încărcat cu 15 kilograme de explozibil, pregătit pentru un nou atentat. A urmat un proces lung și răsunător. Condamnat la muncă silnică pe viață, Goldstein a murit în octombrie 1925, la închisoarea Doftana, după aproape 60 de zile de greva foamei. Detalii despre activitatea acestui terorist fanatic puteți afla chiar din declarațiile sale, consemnate de anchetatorii Siguranței imediat după arestare. Iată ce mărturisea el maiorului C. Cernat, comisar regal pe lângă Consiliul de Război al Corpului 2 Armată, și subinspectorului general Vintilă Ionescu: „Mă numesc Max Goldstein, zis Stejarul, zis Coca, zis Serghe, Teohari, Abramovici, Sami Belinski, de ani 23, născut în comuna Bârlad, județul Tutova, din părinți Alter și Toni, comercianți în Bârlad, de profesie funcționar comercial, domiciliat în ultimul moment în Iași, strada Sărăriei; armata nu am făcut, în judecată am fost dat și condamnat la zece ani de muncă silnică pentru crimă contra siguranței Statului, decorat nu sunt. Asupra celor ce mă întrebați, declar următoarele: În februarie 1920, judecându-se la Curtea Marțială procesul complotului comunist zis de la Vitan, am făcut să fiu citat ca martor, întrucât intenționeam o evadare și căutam asemenea ocazie. Planul meu a reușit căci, fiind adus de la Închisoarea Văcărești unde îmi făceam pedeapsa la care fusesem condamnat la 10 ani, de Curtea Marțială, unde se judeca procesul, și profitând de momentul când am fost condus, după cererea mea, la latrină, am intrat pe o ușă de alături, unde, întorcând cheia, am ieșit în strada Sărindar,

de unde apoi, luând o trăsură, am plecat în strada Bradului 26, la vechea gazdă Julietta Holtzman. Aci am făcut să fie avizat fratele meu Paul Goldstein, zis Petre Traur, care după puțin timp a și sosit la mine, însoțit de Nae Negoită, care a rămas afară. Cu ajutorul acestora, am plecat chiar în aceeași seară la domiciliul lui Negoită, în strada Ana Davila no. 24, unde sub numele de Teohari am stat atât față de proprietar cât și față de cei din curte timp de două săptămâni. În acest interval, am fost vizitat de Julietta Holtzman, sora mea Rebeca, nefiind în București, nu venea; în cele din urmă, cu concursul lui Negoită și Pârvulescu, am plecat spre Timișoara – Cărpiniș – pe unde am trecut fraudulos frontiera și am continuat voiajul prin Serbia, Sofia, Varna, Odessa, unde am ajuns la 1 mai 1920”.

La Odessa, fugarul a luat legătura cu grupările bolșevice, oferindu-se să se pună în slujba cauzei Sovietelor. A primit sprijinul așteptat: „Mi s-au dat cu acea ocazie fonduri 12.000 lei și, în adevăr, am plecat înapoi la Varna, de unde m-am introdus fraudulos prin granița dobrogeană și, ajungând la Dobrici, am luat trenul și am venit la București cam la începutul lunii octombrie 1920, ducându-mă direct la Negoită. Din cauza urmăririlor pornite la epoca grevei generale, mi-am strămutat adăpostul în locuința chelnerului Puiu, un om mărunț cu cioc, care locuia în cartierul Dealul Spirei, mai exact cam în dosul Cimitirului Ghencea. La aceasta adresă am fost dus de fratele meu Paul și treceam sub numele de Georgescu, venit din provincie. Din cauza grevei generale, lipsei de legătură, a teroarei exercitate asupra muncitorilor, nu

am putut culege nicio informație și nici activa; mi-am strămutat domiciliul în strada Labirint 27, la fratele meu Lupu Goldstein, și tocmai aceste motive m-au determinat din inițiativă proprie să răsbun muncitorimea care a fost aruncată în stradă, prin săvârșirea de atentate. Neavând, însă, material explozibil, mi-am procurat o cheie franceză și singur pe jos am mers pe linia ferată între stațiile Ciocănești-Chitila, lângă o fermă, și aci am scos de la o eclisă a șinelor care sunt puse cap în cap, atât cele dinăuntru cât și cele dinafară. Intenția mea era de a scoate complet eclisele, astfel ca, la venirea trenului, prin greutate să se deplaseze liniile și astfel vagoanele să vină unele peste altele, producând deraiere. Calculasem operația mea să fie săvârșită și terminată înainte de trecerea Simplonului, pentru ca să se producă deraierea acestui tren de lux. Nu mi-a reușit această încercare pentru că nu am reușit să scot complet eclisele. Cheia franceză am procurat-o de la un depozit de ferărie veche de pe Calea Văcărești colț cu strada Bradului. Înainte de a fi ajuns la locul unde am operat, m-am oprit și mâncat la un restaurant de lângă Chitila, vis-a-vis de fabrica de zahăr. Întrucât desfacerea liniilor nu o făcusem complet, bănuiam că nu se va produce deraierea, ceea ce s-a și întâmplat, și atunci am început a mă pregăti pentru a opera al doilea atentat. Cum știam că Olteanu este păstrătorul unui material explozibil, am căutat să iau contact cu el, deoarece era singurul nearestat din grupul lui Constantinescu, care avea material explozibil”.

În fața anchetatorilor, Goldstein rememorează preparativele în vederea unui nou atentat împotriva Simplonului:

„I-am cerut lui Olteanu materiale și a doua zi mi-a adus un pachet cu piroxilină în formă de săpun. Cu acest material, am început să prepar un al doilea atentat de cale ferată, în același loc, tot asupra Simplonului. Aveam nevoie pentru acest atentat de o țeavă cu un arc și percutor care să-mi servească la procurarea exploziei ce avea să distrugă șina și să producă explozia cu deraiere. În acest scop m-am adresat tovarășului Saul Osias, din Calea Rahovei 15, pe care îl cunoșteam de la Cercul Tineretului din 1912 și pe care îl știam că lucrează în atelierul mecanic al tatălui său. Saul s-a obligat să-mi confecționeze aceste aparate (...) Am procurat de la Saul o țeavă de plumb după indicații anumite și praf de pușcă și, la 2 noiembrie 1920, am mers din nou cam în același loc la Ciocănești, unde, tot în dreptul unei eclise, am făcut o groapă adâncă atât cât să intre pachetul de explozibile sub traverse și am făcut legătura între acest pachet cu explozibile și capsă de fulminant de mercur așezată pe șină, printr-o țeavă subțire plină cu iarbă de pușcă, aceea adusă de Saul. (...) Prin acest atentat vizam un răspuns la faptele guvernului, pentru a lovi în burghezimea ce se găsea în acel moment în Simplon. Nu știam că ministrul Argetoianu este în Simplon, dar aș fi voit să fie, ca să-l fac să tremure”. Constantin Argetoianu, ministrul Afacerilor Interne, se afla, într-adevăr, în Simplon – într-un vagon special, legat direct de locomotivă. Explozia a distrus complet prima parte a acestui vagon. Din fericire, cabina lui Argetoianu se afla exact în capătul celălalt și a rămas intactă.

Precaut, după atentatul asupra Simplonului, Max Goldstein își schimbă locuința și jonglează cu numele

conspirative. Dar nu abandonează nicio clipă ideea unui nou atac terorist. Va găsi noi complici pentru planurile sale: „Neputând să mai locuiesc în strada Labirint la fratele meu Lupu, prin mijlocirea lui Paul am cunoscut pe tânărul Leon Lichtblau, zis Loni, zis Hugo, din strada Stelei 15, ai cărui părinți erau plecați în străinătate. Lichtblau m-a primit la locuința sa, unde mai domicilia pe lângă fratele său Popi și tovarășul Ghiță Moscu, zis Ghelbert, care activa clandestin în acea vreme în București. Cu Moscu am locuit în aceeași casă câteva zile când acesta s-a și mutat acolo. (...) Voind să am materiale explozibile pentru a face alte atentate, m-am adresat lui Olteanu. Astfel, prin Saul – care s-a prezentat la Pârvulescu sub numele de Ștefan – am intrat în posesia a două obuze de 75 mm de proveniență germană. Când am văzut despre ce material e vorba am știut cum voi putea să-l întrebuițez și m-am fixat la confecționarea unei mașini infernale cu ceas. (...) Din moment ce împreună cu Loni și Saul am preparat confecționarea unei mașini infernale, este evident că și Loni, dar mai ales Saul, știau că o asemenea mașină nu servește decât pentru a comite un atentat. În ceea ce privește pe Saul, discutând împreună cu el și cu Loni unde anume am putea săvârși atentatul, el nu a fost de acord a se săvârși atentatul la Senat – așa cum propusese Loni. (...) Loni mi-a adus relațiuni, după indicațiile mele, asupra intrărilor camerelor care aveau să ne servească la introducerea noastră în sala de ședință a Senatului”.

În fața anchetatorilor, Max Goldstein relatează cu lux de amănunte cum a pătruns împreună cu complicele său în incinta Senatului, cum a amorsat bomba artizanală și

cum și-a petrecut orele premergătoare exploziei (...). Apoi, „după ora 3, Loni a venit acasă foarte emoționat, povestind cele ce se petrecuseră în urma exploziei în Sala Senatului. Pentru a se liniști, atât el cât și eu am luat bromură”. Conspiratorii erau îngrijorați și se pregăteau să fugă din București. Capitala devenise prea periculoasă pentru ei. „(...) Am lăsat răspuns pentru cunoscuți și frații mei că plec în Rusia. (...) Carol Marcus fiind în Iași și știind că el este un element bun, care ar putea să-mi facă legătura cu organizația revoluționară basarabeană, am luat contact cu acesta, mai ales că el era acela care conducea partea tehnică, în sensul că procura locuință curierilor ce făceau legătura între organizație din București, condusă de Ghiță Moscu-Sternberg, și Rusia, prin Basarabia. În acest scop am luat legătura cu Bubnowscky, sub numele de Milea; mai târziu, văzând că Iașiul este un oraș unde am putea să lucrăm liniștiți, am aranjat cu el că în acest oraș să înființăm sediul unei tipografii și al unei organizații clandestine. În urma legăturii făcute cu cei din Rusia ni s-au trimis fondurile necesare atât pentru propagandă cât și pentru cumpărarea unui imobil unde să aranjăm întreaga instalație tipografică. (...) Am primit bani în două rânduri, câte 20 mii și 30 mii lei. Această casă din strada Râpei am cumpărat-o cu suma de 22 mii lei. O dată în posesia imobilului, am aranjat cu tovarășii mei aducerea lui Tcacenko, care până atunci era la Chișinău. (...)”.

Convins că se afla la adăpost, Max Goldstein și-a adus la Iași familia și complicii. Curând, însă, cu toții vor fi nevoiți să fugă din nou. Goldstein relatează: „Apoi am trecut la Chișinău și cu concursul tovarășilor respectivi